

ПРИНЦИП АДАПТИВНОСТІ ПРИ ПРОЕКТУВАННІ КОМПЛЕКСІВ ДЛЯ ЗИМОВИХ ВИДІВ СПОРТУ

Одним з основних принципів функціонально-планувальної організації відкритих комплексів для зимових видів спорту є принцип адаптивності. Такі спорткомплекси є об'єктами здебільшого сезонними, тобто свою основну функцію вони виконують в зимовий період року. Тому важливим аспектом є адаптування цих об'єктів під конкретні кліматичні умови, де протягом 4-5 місяців переважають від'ємні температури і постійно випадає сніг.

Принцип адаптивності також проявляється в тому, що об'єкти для зимових видів спорту мають адаптуватися не лише до конкретних кліматичних умов, але і до містобудівного середовища або ландшафту, в якому вони знаходяться, тобто вони повинні підпорядковуватися загальним особливостям містобудівної організації населеного пункту, органічно взаємодіяти з оточуючим ландшафтом.

Одним з аспектів принципу адаптивності є пристосованість об'єкту до різних кліматичних умов, особливо зважаючи на їх основне сезонне спрямування. Мається на увазі адаптація об'єктів до теплої пори року, коли відсутній сніговий покрив і не можуть проводитися тренування спортсменів і змагання із залученням туристів та вболівальників.

Тому останніми роками почали стрімко розвиватися літні модифікації зимових видів спорту, такі як наприклад літній біатлон і лижоролерний спорт, а отже в структурі лижних і біатлонних комплексів з'явилися асфальтовані лижоролерні доріжки та інші елементи необхідної інфраструктури. В свою чергу ковзанки та відкриті хокейні «коробки» модифікуються у волейбольні майданчики або поля для міні футболу, нескладні гірськолижні траси можуть слугувати маршрутами велосипедного спорту, тощо. Тому об'єкти не перестають функціонувати в теплу пору року, що є більш доцільним з економічної точки зору. Також зимові спортивні комплекси здебільшого повинні мати багатофункціональне спортивне спрямування, тобто в своїй структурі мати будівлі і споруди для інших видів спорту та загальної фізичної підготовки і відновлення спортсменів.

Принцип адаптивності також виражається у пристосуванні комплексів для зимових видів спорту не лише для виконання своєї безпосередньої функції, тобто забезпечення максимально комфортними і

зручними умовами спортсменів, але і створення привабливих умов для уболівальників і туристів. Тому в структурі комплексів повинні бути всі необхідні для туристів елементи інфраструктури – не лише зручні місця для спостереження за змаганнями, але й пункти прокату спортивного інвентарю, розважальні споруди, місця відпочинку, заклади громадського харчування, готелі і т.п.

Одним з аспектів принципу адаптивності є трансформативність, що передбачає можливість трансформації елементів будівель і споруд спортивних комплексів. Трансформація розуміється як часткова або повна зміна функції приміщення, або цілого об'єкту шляхом застосування різних прийомів та засобів. Такими засобами можуть бути розділення приміщень перегородками, об'єднання приміщень, блокування та кооперація об'єктів, зміна технологічного наповнення та інженерного устаткування і т.п. Особливо важлива трансформативність для зимових спортивних комплексів, зважаючи на сезонність даних видів спорту. Тому, якщо не передбачати трансформацію цих об'єктів, вони будуть більше половини року не функціонувати. Отже, такі елементи спортивних комплексів слід проектувати таким чином, щоб вони мали гнучку структуру і могли пристосовуватися до трансформації і виконувати інші функції.

Трансформативність може реалізовуватися шляхом застосування прийомів зовнішньої та внутрішньої трансформації. Зовнішня трансформація передбачає гнучкість та можливість змінювати функціональне призначення для окремих елементів, споруд та обладнання, які розміщені в генеральному плані спортивного комплексу, тобто трансформативність лижних та гірськолижних трас, лижного або біатлонного стадіону, стрільбища, трибун і т.п. Внутрішня трансформація розуміється як переобладнання та зміна функцій приміщень власне спортивного корпусу або бази, де розміщуються і тренуються спортсмени.

Таким чином майже кожний елемент зимового спортивного комплексу повинен пристосовуватися до різних умов, мати можливості для трансформації і бути чутливим до технологічних новацій та змін у своїй структурі, тому важливим завданням для проектувальників таких об'єктів є дотримання принципу адаптивності і його особливостей.

Література:

1. *Бородай А.С. Принципи функціонально-планувальної організації спортивних комплексів для біатлону: автореф. дис. канд. арх.: спец. 18.00.02. – Архітектура будівель і споруд/ А.С. Бородай. – Макіївка: 2013. – 20 с.*
2. *Физкультурно-спортивные сооружения. Под общей редакцией Аристовой Л.В. – М.: Издательство «СпортАкадем-Пресс». 1999. – 536 с., ил.*
3. *<http://www.biathlonworld2.de/en/> Офіційний сайт IBU*

Бородай А.С. Принцип адаптивності при проектуванні комплексів для зимових видів спорту / Сучасні проблеми архітектури і містобудівництва в умовах міжнародної інтеграції: матеріали між нар. наук.-техн. конф. – Х: ХНАМГ, 27-28 листопада 2014. – Тези доповідей. – С.264-265.